

Vseje v Ljubljani

in po pošti:

za leto K 84—
za leto " 42—
za leto " 21—
za leto " 7—

Za izposojstvo:

za leto naprej K 95—
za leto " " 50—
za leto " " 25—
za leto " " 9—

Jugoslavija

Da plemenito naročbo brez
posiljenja denarja se ne
moremo odražati.

Naročniki naj posiljajo
naročilno
listo po nakazilu.

Oglasni se računajo po pe-
sobljenem prostoru in si-
cer 1 cm visok ter 45 mm
širok prostor za enkrat
40 dni, za večkrat popusti

Upraviščevo je na Starem trgu števil. 16. Telefon
850. Upraviščevo je na Marijinem trgu
števil. 8. Telefon števil. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Povsemerna številka vsakega 40 vinarjev.

Vrednostna glede insercij 1. št. se naj pri-
loži za odgovor depitenca ali snamka. — Dopolni
naj ne frakirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Meje med Jugoslavijo in Italijo pozneje določene.

Burni prizori v Narodnem predstavništvu. Spor med demokrati in staroradikalci. Pogajanja glede Reke brezuspešna. — Starčevičanci in SLS. — Ententa zasedla Petrograd.

Preki sod.

Deželna vlada za Slovenijo je proglasila za nekatere okraje preki sod. Bilo je res potrebno, če nismo hoteli, da zavladata popolna anarhija in da poplavijo koroške in štajerske huške čete tudi Kranjsko in slov. Štajersko. Red mora biti, brez redu obramba ni mogoča in brez proglasitve prekega sode bi najbrže danes ne bilo ne jugoslovanske armade in tudi ne Deželne vlade pri nas.

Politične stranke so sklenile premirje, da se ohrani red in mir, in da se ne bodo napadale, kakor so razglasile. Socijalno demokratična porverjenika Anton Kristan in Albin Prepeluh pa nimata nujnejšega posla, kakor da razglašata v „Napreju“, da „sta bila odločno proti takemu ukrepu — prekemu sodu — da sta zastavila vse sile, da bi se to preprečilo in da nista tedaj — naravno — glasovala „anj“. Če sta smatrala za potrebno to povedati javnosti, čemu to pogrevata še drug dan ter tako vzbujata nevoljo in dvome. Zdi se, da je gospodom sodrugom silno neveselno, da je nastal red in da ni prišlo do nemirov, ker radi bi bili v kalnem ribanji. Nekateri so že sanjali o samodržstvu Ljeningovem v Ljubljani ter delali načrte, kako se bodo maščevali nad slovensko šovinistično „buržoazijo“. Pa ni ratalo, od tod vsa onemogla jeza, ki se je zliila na preklicano „Jugoslavijo“, ki pravi, da za nemčurske hujskače in če so tudi rdečkarji, ni mesta pri nas. Preki sod je v veljavi in bo v veljavi, dokler bo potreben. Red in mir se mora vzdržati in če Deželna vlada ni zmožna ga ohraniti, ga bo pa — guverner.

Včerajšnji „Naprej“ se pritožuje, da ga je razglas o prekem sodu pre-

senetil in utemeljuje svoje presenečenje z raznimi razlogi, ki naj bi dokazali, da ni bilo povoda za preki sod. Pravi, da ni bilo nemirov in tudi ne obsežnejših akcij ali zarot proti državi. Da je nekaj bilo, priznava sam v besedi „obsežnejših“. Res je, da so kako „nerodnost“ povzročili kakšni javni funkcionarji s svojo nerazsodnostjo, toda s tem še ni rečeno in še manj dokazano, da je bila „taka ali taka nerodnost“ — malenkostna. Kadar je enotnost države v nevarnosti, je vsak najmanjši nemir proti njenemu obstoju naravno zločin, ki se mora kaznovati, pa naj ga je zakrivil ta ali oni. Samopomoči ne sme nikče odrekati državi, če se posamezni državljani spozabijo in s svojim ravnanjem škodujejo državi. Kdo je zakrivil preki sod, o tem ni treba govoriti, omenimo le, da je naša javnost dovolj poučena o zločinu in zločincih.

Res je, da slovensko ljudstvo sovraži stroge odredbe, res pa je tudi, da naše ljudstvo sovraži še bolj nered, katerega so hoteli zadnje čase zanesti gotovi elementi med narod. Če se je proglasil preki sod ravno nad vsemi večjimi industrijskimi kraji, je to znamenje, da so tam elementi, katerim ni do države, ampak le do razrednega terorja, ki se kaže danes v protidržavni luči. Kar se pa tiče razvnetih političnih strasti, so te razvnete ravno pri ljudeh, ki nočejo o njih ničesar vedeti.

Z ozirom na zunanje politični položaj bodi omenjeno, da je v vseh kulturnih in življenjskih zmožnih državah preki sod ravno tako umljiv kakor pri nas. Seveda, če bi socijalni demokrati informirali svet o našem notranjem položaju, tedaj bi našim narodnim in državnim sovražnikom gotovo zrastle še bolj greben in apetit po naši zemlji, do katere našim rdečim socijalistom

itak ni veliko ali nič. Potreba prekega sode v posameznih okrajih, kjer se je po krivdi vladnih organov razširilo hujskanje proti državi, še ni noben dokaz ententi, da ne maramo ujedinjenja. Ravno nasprotno. Vsak pameten človek razvidi iz energičnih ukrepov s strani vlade, da hočemo radikalno očiščenje vseh držav nevarnih elementov, ki hočejo razširiti svojo brezdomovinsko agitacijo tudi pri nas.

Ker se razni hujskači poslužujejo nepoučenosti preprostega ljudstva o prekem sodu, hočemo tu povedati, kaj je pravzaprav preki sod.

Preki sod je nagla sodba pred štirimi sodniki brez preiskave. Pred naglo sodbo pride vsak, ki zagreši hudodelstva: punita, ustaje, umora, rop, zažiga, zbiranja v gruclah, hudobnega poškodovanja tuje lastnine. Kogar se zaloti pri teh hudodelstvih in katerega krivda se da doognati tekom treh dni, je obsojen na smrt, ki se izvrši tekom dveh ur po objavi razsodbe. Zoper to kazen ni nobene pritožbe. — Pred nagli sod pride 1.) vsaka zlobna poškodba tuje zasebne lastnine, v vrednosti nad 200 K. 2.) vsaka zlobna poškodba, ne glede na visokost škode ozir. vrednosti, na državnih in javnih napravah, n. pr. brzojav, telefon, železnica, mostovi itd., 3.) če je pri poškodbi ogroženo človeško življenje, n. pr. z razbijanjem šip, metanjem kamenja v stanovanja itd.

Do teh hudodelstev privede le hujskanje posameznih agitatorjev, katerim vzame preki sod možnost hujskanja. Zato je razglasitev prekega sode v prvi vrsti proti hujskačem, katere mora naznaniti vsak pošten državljani pristojni oblasti.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vsah gostilnah, kavarnah in brivnicah!

Nemško „vladanje“ na slovenskem Koroškem.

G. župnik Hafner iz Ojstrice poroča dne 13. majnika t. l. sledeče: Poročati moram žalosten slučaj, ki se je dogodil v St. Lorencu pri Sp. Dravogradu.

Dne 2. maja so Nemci (vojaki in civilisti) napadli St. Lorenc in ga zavzei. Kmeti Janeza Struca, p. d. Rechbergerja v St. Lorencu so umorili in popojnoma oropali. Odnali so vso živino in sicer: 1. en par večjih volov, 2 para manjših volov (triletnih), 2 kravi, 3 enoletne telice, 2 enoletna volčka, 2 dve veliki svinji, 6 prascev, starih 10 mesecev, 3. vso moško in žensko obleko, obutev, prte, odeje itd. 4. vsa živila, kakor meso, slanino, mast, moko itd.

Žito še niso utegnili odpraviti, ker so dne 3. maja naši St. Lovrenc zopet zavzeli; 5. vse orodje, kakor sekire, kladiva, klečče, žage, nože, žlice, vilice itd; 6. 13 ovac, 2 kozi, 1 kozlička.

Vse škode dozdej še ni bilo mogoče pregledati. Družina je zbežala in se skrila. V pondeljek smo gospodarja pokopali. Naši vojaki, sanitetci trdijo, da je bil Janez Struc ustreljen in vrt tega še z bajonetom zaboden. Glava mu je bila močno razbita. Mrliški oglednik Jakob Hren iz Ojstrice je izjavil, da je bila lobanja tako razbita, da so se videli možgani.

Ta kmet je bil že prej od Nemcev dvakrat aretiran, a zopet izpuščen. Že meseca januarja so mu vzeli Nemci dva vola in eno telico kakor tudi mnogo živeža, ne da bi bili kaj plačali. Ni jim bilo zadosti, da so imenovanega ustrelili, še mrtvega so vlačili okoli in imeli z njim svoje

VLADIMIR LEVSTIK.

92 nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

»Bogve,« je odgovorila s trpkim glasom. »Le enkrat sem rekla usodi: ne velja, kar si pisala zame! — in me je zdrobila; samo enkrat sam se štela srečno, da živim... in sem bila kaznovana tako, da rajša ne bi bila na svetu... Ah, meni je bil upor zaman; to je lepa beseda, gospod grof, nič drugega.«

»Bistvo upora je v tem, da ne odneha nikoli...«

»Kdor zdrži; me ženske smo šibke... In ko se zrušimo, pride čas drugačnih misli. Zdaj se mi zdi najlepše v življenju to, da se enkrat nekje utrne; morda je smrt še dosti bolj značilna zanj kakor upor in volja! To bom premišljala, ko odneso klavir in ne bom mogla več igrati, in dobro mi bo, kljub vsemu.«

»Potem bi bilo pač bolje, da ga obdržite,« je menil grof.

Plašni pogled, ki ga je ustavila za hip na njegovem licu, je razodel vso jalovost njenega modrovanja.

»Naj gre... on in vse kar mi je ljubega na tem svetu,« je dejala, kakor bi snela krinko z obraza. »Oh, motite se, če mislite, da sklepjem račune s srečnim srcem; življenje je lepo, pa naj bo še tako zlo in siromašno! In moj klavir je pač najmanj še izmed vsega, kar mi ne vane in zahaja... Naj gre, naj gre; vsak solnčni žarek mi je dražji od njega,« je vzklila s presumljivo strastjo.

»Naj gre — to je lahko reči,« je zmajal grof z glavo. »Toda modro ni, gospodična; ljudje, ki sem jih videl hoditi k vam, kupujejo samo za slepo ceno. Sama sreča, da sem zvedel v pravem času.«

Marija je skomizgnila z rameni, kakor bi dejala natihem:

»Za slepo ceno ali pa za pošteno, malo več ali malo manj — kaj je meni do tega? Mari ne čutiš, kako zoprna mi je skrb za denar, kako se mi stidi, kako mi skrni poslednje dneve življenja? In čemu govoriš: saj si prišel tudi ti, da se okoristiš z mojo stisko, čeprav moraš vedeti, da mi nič na svetu ne poplača tega, kar ti prodam...«

Grof je razumel to gesto in pogled, s katerim jo je spremila Marija; oboje mu je pričalo, da je starka dobro opravila svojo reč ter prepustila vso »kupčijo« njegovemu rahločutju. Bolnično preziranje do gmotnega vprašanja pa ga je vendar iznenadilo, zakaj vedel je, kako redka so takšna čustva pri ubožnih ljudeh.

»Vidim,« je povzel zatorej, pozorno motreč njen obraz, »ta grda vprašanja se vam upirajo, kakor sploh plemenitim naturam; in baš zato... Glejte, sosedja, vaš klavir ni karsibodi po glasu ne človek, da je vreden mnogo... nemara desetkrat več, nego so vam ponujali. Ko sem zadnjič iztikal pri trgovcih, nisem našel ničesar podobnega... Vreden je toliko, da si lahko privoščite zdravnika in vse, česar je treba za vaše okrevanje.«

Marija se je žalostno nasmehnila. Kašelj jo je posilil, in ko je vzela rutico od ust, jo je naglo zmečkala v roki, da bi skrila krvavo liso.

»Redek človek ste, gospod grof,« je dejala čez čas. »In laglje mi bo slovo od njega — pri teh besedah se je koprneče ozrla na klavir, »ker ga prepustim pošteniaku. Če vam ugaja, povejte mi ceno po svojih mislih, in naj velja brez dolge prereke; kupčevanja se nisem učila nikoli, in vsa sem že trudna od današnjega dne... vsa izmučena... Res, zdi se mi, kakor bi prodajala starega prijatelja: čim dalj se vleče ta stvar, tem težje mi je pri srcu.« Mokrota v njenih očeh je pričala, da govori resnico.

»Če mi ugaja!« je vzklil grof z zelo naravnim navdušenjem. »Sami veste, gospodična... Nobena cena mi ni previsoka zanj, dasi me peče vest, ker vem, da ga boste pogrešali.«

»Ah, pustiva to,« je rekla Marija. »Kako dolgo bi mogla še igrati? Saj ga bom slišala od vas, čez dvorišče, kakor vi doslej... Ali ga hočete poizkusiti — prosim!«

Ta ponudba je spravila grofa v nemajhno zadrego. Priznal je, da sam ne igra; potreboval bi ga le za svoje goste, in tudi to baš nije nujno... Marijine oči so se razširile; spoznala je kupčev namen. Pritajen vzdih ji je dvignil usehle prsi.

»Ne mudi se,« je ponavljal on, čuteč kako ga obliva rdečica. »Hotel sem le preprečiti, da ga ne bi kupil kdo drug.«

(Dolge).

zverinsko veselje. Gu. 3. iz Ojstrice je pripovedoval neki vojak, ki je ob priliki bojev 29 aprila iz Labuda zbežal, da so Huni naše ujetnike do nagega slekli in jih neusmiljeno pretepravali.

Franc Ažman, visokošolec iz Bistrice pri Pliberku, ki se je nahajal več dni po zavzetju Podjunske doline doma, izpove 13. 5. 19. sledeče:

V torek 6. t. m. je prišla 7 mož broječa vojaška patrolja h Štampihu na Bistrici. Zahtevala je od očeta (posestnika), naj takoj da 2 kravi, ker je sin za Jugoslavijo. Posestnik nato oškoduje patroljo s 500 K, katere so si takoj med seboj razdelili. Navzoč je bil pri tem sosed posestnik Friderik Kraut, ki je Štampiha zagovarjal.

Isti dan ponoči je prišla še druga patrolja 5 mož z nasajenimi bojoneči; nekateri so imeli čelade, drugi zopet klobuke itd. Za sina, ki je Jugoslovčan, so zahtevali kravo. Posestnik se je odkupil z 200 kronami, katere si je patrolja takoj porazdelila.

Na enak način so si morali že drugod pridobiti dosti bankovcev, ker so bili njih njih žepi nabito polni bankovcev. Posestnika Svetek in Kiela sta si živino tudi na ta način odkupila.

Pri Najberžu v Rutah so rekvirirali meso in druga živila. Iz daljše okolice so prišli preoblečeni civilisti s puškami, oropali razne posestnike, tako Sveca, Kiela in druge. Županu Rudolfa so razprodali nemški vojaki vse kar je bilo pri hiši. Šergerju in njegovi hčerki v Šmihelu so zagrozili, da ju zapro. Vzeli so mu tudi par konjev, češ, da prepeljejo topove. Konjev niso več vrnili. Enako so napravili tudi z Župnikovimi in Svečevimi konji. Župnikovega blapca so prisilili, da je zapregel, preje pa si je odgovoril svojo obleko, ki so mu jo odvzeli. Oropali so nadalje popolnoma župnišče v Šmihelu; iz cerkve so odnesli kelih. Tudi konja, katerega je imel župnik v Podgori, so rekvirirali in odgnali.

Voz občinske moke so odpeljali proti Velikovu. Nemški vojaki so se bahali, da so zavzeli Pliberk s tridesetimi možmi in da so jugoslovanski vojaki bežali kakor zajci. Trepotali so za Celovec, a zavzeli celo Koroško.

V Šmihelu je posadka 30 mož, ki je prišla iz Pliberka. Takoj ko je prišlo nemško vojaštvo v občino, je razdelilo med prebivalstvo puške ter osnovalo „Bürgerwehr“. Vsak kdor je količkaj sposoben za orožje in zanesljiv, je oborožen.

Iz Žitarevasi se nam poroča: V torek dne 6. majnika je prišla nemška druhal kgerentu občine, Simonu Štruklu in zahtevala od njega žito. Dobljeno žito je raztresla druhal po tleh in gnala potem Štrukla kakih 10 minut daleč seboj, nakar ga je izpustila.

Druga nemška tolpa je napadla posestnika Jozefa Urban v Dolah, občina Zitaravas in ga oropala za 6000 kron.

Odbor za Koroške begunce je sprejel dne 13. maja naslednje iz Podgorja, dobesedno poročilo:

Bilo je 6. maja 1919, ko se je razlegal obupni glas: Nemci gredo že od Guštanja. Vse je začelo bežati, nihče ni vedel, kam naj se skriva, in tako sem se spustil tudi jaz v beg na Štajersko. 7. maja zjutraj pridejo Nemci in korakajo mirno v Sp. Dravograd. Od tam so prišli nazaj z namenom, da bi ropali. Vprašali so mojega sina, kje da sem jaz? Ko jim je moj sin na to odgovoril, da mene ni doma, so ga prisilili, da naj vpreže konje, ker jih potrebujejo in da naj se tudi on z njimi pelje, akoravno jim je rekel, da sami lahko peljejo. Moj sin je namreč vedel, kaj to pomeni in se izgovarjal, da mora iti k sosedu, da mu pomaga zapreči konje. To so mu dovolili in od tam pobegnili in všel srečno na Štajersko.

Oropali so mi 14 glav goveje živine, 3 konje, vse svinje, kuretno, vse žito in mošt, kakor tudi vso hišno in gospodarsko opravo. Akoravno nisem doma, lahko cenim škodo na 100.000 kron. K prodaji so sklicali ljudstvo, da je izgledalo kakor kaka dražba.

V Tolstem vrhu so oropali gospoda Oseta, gg. brata Luka in Dominika Kotnika popolnoma. Dalje so oropali popolnoma župnišče v Černečah, župnišče pri Sv. Križu, in župnišče v Libeličah. Kakor se sliši, so ropali tudi v cerkvi. Tabernakelj so prevrgli, vzeli iz njega monštranco in ciborij in najsvetejše raztrosili po cerkvi. Seveda so ropali še drugod. G. proštu v Sp. Dravogradu so najprej oropali vino, da so dobili korajžo za nadaljne pohode.

Posestnika Matijo na Viču so oropali popolnoma; istotako posestnika Robinhof pri Sp. Dravogradu in nekega trgovca iz Kajzarja pri Sp. Dravogradu, in še mnogo drugih.

V Št. Janžu na koroško-štajerski meji so oropali popolnoma župnišče in cerkev, porušili in oskrnili tabernakelj. Lidenhoferju so oropali vso živino.

G. Jamniku na Otiškem vrhu so oropali umetni mlin, v katerem je bilo štiri vagona žita in moke. Jermene in stroje so pokvarili. Odgnali so mu tudi konje in odnesli mnogo denarja. Ko so prišli prvič k njemu, se je odkupil s 6000 K. Vrh tega je še zaklal svinje in jih pogostil. Hotel jih je s tem odvrti od ropanja. Vse to ni nič pomagalo, roparji so se vrnili in mu odgnali vso živino.

Posestniku Podržanu na Otiškem vrhu so vzeli vse in mu požgali hleve. In

tako ropanje se ponavlja vsak dan. Pomagajte prosim, da se rešimo teh neznanih telovajskih boljševikov. Z Bogom! — Franc Kogelnik sedaj v Podgorju pri Slov. Gradcu.

Politični pregled.

p Lažnjivci. Socijalno-demokratska poverjenika Anton Kristan in Albin Prepeluh sta izjavila ponovno potem „Napreja“, da nista glasovala za preki sod. Na ta način hočejo voditelji socijalnih demokratov sistematično zapeljivati slovensko delavstvo češ, mi smo proti vsaki nasilni odredbi, mi ne podpiramo meščanske vlade itd. V resnici pa sta oba Anton Kristan in Albin Prepeluh po dolgi debati podpisala oziroma glasovala za preki sod, čeprav je Anton Kristan pred svojim odhodom v Belgrad pisмено sporočil, da ni glasoval. Torej je gola resnica, da je Deželna vlada v svoji seji, dne 13. t. m. enoglasno sklenila proglašiti preki sod.

p „Narodna Obrana“. V Mariboru ustanavljajo „Narodno Obrano“, katere glavna dolžnost bo, čuvati nad početjem narodnih nasprotnikov zlasti na mejah, braniti naše pravice, zastopati koristi našega naroda tudi na zunaj, širiti misel za narodno prebujenje, razvneti čut zavednosti za trojnemško državo, ujedinjeno Jugoslavijo. Kar je bila in bo še Nemcem „Südmarka“, to bo pri nas „Narodna Obrana“. Ako bo razlika v dostojnejših sredstvih, to bo odvisno le od vprašanja dostojnosti naših narodnih nasprotnikov, tako na severu, kakor na zapadu. Cij „Narodne Obrane“ pa bo odvisen od več ali manj pravične razdelitve naših mej na severu, zapadu in jugu. Glasilo „Narodne Obrane“ je „Obmejni Branik“, ki izhaja v Mariboru.

p Ministrski predsednik Protić o Slovincih in Hrvatih. Min. predsednik Protić je v svojem razgovoru s francoskimi in angleškimi časnikarji rekel o zadržanju Slovencev in Hrvatov med vojsko: Bajka, da so se Slovinci in Hrvati vojskovali proti Italijanom, mora izginiti. Slovinci in Hrvati so se vojskovali tudi proti Srbom, toda so pomagali tako Srbom kakor Italijanom. Ali so mar Italijani pozabili zgodovino osvobojenja Italije? Ali mar mislijo, da mi ne vemo, kako so se morali Italijani skrivati pred lastnimi kmeti, kako je Garibaldi s Cavourjem in Mazzinijem osvobodil Italijo ne samo od Avstrijcev, ampak tudi od Italijanov? Hrvati in Slovinci pa so bili celo v sovražni državi, kateri so se morali pokoriti. — Ravno Slovinci in Hrvati so storili mnogo več za entento, kakor pa vsaka druga mala in od entente priznana država

Državno posojilo nosi

4 %

Pokrajinske vesti.

kr Z Bleda. Odkar se je naselilo na Bledu nekaj naših zavednih ljudi, se je začelo živahno narodno življenje. Nemško in madžarsko vojaštvo, ki je stanovalo po vilah in hišah Slovencev, — Nemci so se znali vojaških ustanovitev ubraniti — je napravilo velike škode, ki jih je treba sedaj popravljati. Sedaj je čas, ko se vse renovira, da zadobi Bled novo, moderno lice. Bleščani se v tem oziru mnogo trudijo; pa glej, nemška gospoda se je zopet prebudila in začela povsod nagajati. Pongratz in drugi pritepenci se ustavljajo in skušajo s svojo hudobnostjo škodovati, kjer le morejo. Pa upamo, da jih bomo kmalu ugnali in pognali čez mejo. Na dan so priše sedaj lumparije, ki so jih za časa stare Avstrije uganjali Wöfling, Himelbauer in znani renegat dr. Benedik. Ovajali so namreč iz hudobije in namena, da spravijo nekaj naših zavednih ljudi na vislice, oblastem. Ta teden bo zaradi tega v Radovljici prva razprava proti imenovanima. — Drugi pa še slede. Vprašamo našo vlado, ali hoče poskrbeti, da te prijavke med našim narodom zginejo čez mejo? Ako vlada proti imenovanim v slučaju dokazane krivde ničesar ne ukrene, bo ljudstvo samo poskrbelo za izgon nemških ovoduhov in političnih hudodelcev. Več Bleščanov.

kr Bubnjarci. Znani nemški kričač strojevodja Tassotti, ki je odpuščen iz službe, je bil minulo nedeljo v Bubnjarcih. Ob priliki slovesa v gostilni pri Poljaku se je izrazil, da gre, ker ne mara biti pod Srbi in pod srbskim kraljem. Šel bo na Koroško, kjer bo tudi on vzel puško in šel zoper Jugoslovane. In za take ljudi se potegujejo naši rdečkarji! Ali vas ni sram g. Juhardt? Tassotti je bil tudi 1. maja med „narodno zavednimi“ na rdečem vozu, torej je tudi on cvetka iz vašega vrta. Sramota izdajalcem slovenskega ljudstva! (Kolikor nam je znano, so prosili socijalni demokrati pri poverjeništvu za socijalno skrb, da bi bil Tassotti zopet sprejet v državno službo. Mislimo, da se naša vlada vsled strankarskega premirja vendar ne bo tako daleč izpozabila, da bi sprejemala v državno službo ljudi a la Tassotti. Op. ur.)

kr Zagorje ob Savi. Kakor čujemo, se zbira pri nekdanjem podporočniku „Schulvereina“ R. Mihelčiču vedno večja družba njegovih prijateljev, ki pa ne spadajo k naši državi in so dobili v Ljubljani „Laufpaß“ za Nemško Avstrijo. Ker se naš župan vkljub temu, da je bil že opozorjen, ne zgane, mu povemo zadnjič, sicer si izposujemo sami pravico, in odslovimo to gnolobno. Več domoljubov.

kr Celje. Dne 11. t. m. se je vršilo v restavraciji „Belega vola“ ustanovno zborovanje podružnice društva

Lepa Vida.

(K njemu uprizoritvi v dramskem gledišču 13. maja 1919.)

„In kakor sem bil mlad, sem spoznal z vsem svojim srcem in z vso svojo mislijo: ne miru in ne sreče ne bo zame, dokler te ne dosežem. Če te ne dosežem, kakor si in kjer si, bo greh in znota moje življenje.“
Ivan Cankar: Volja in moč.

Tih in tožen sem se vračal od sv. Križa v mesto. Hrepenenje po večno nedosegljivem je prevevalo mojo dušo, ki je najbolj srečna, kadar je največ žalosti v njej. Je pač taka moja usoda — in ni mi žal.

V tem razpoloženju sem prestopil hram naše Talije, da prisostvujem uprizoritvi v besede obličnega hrepenenja...

Oče „Lepe Vide“ ni namenil hčerke svojih najlepših trenutkov za oder. Sam mi je pravil ob tistem večeru, da se je poslužil „drame“ oziroma oseb, da je lažje utelesil, česar niti v najsmelejših trenutkih ni mogel izraziti s potrebno besedo. Ko sem omenil kritiko in neumevanje „Lepe Vide“ — priznal sem tudi svoj greh —, me je opozoril na Dano iz

„Volje in moči“, katere do takrat v svojo sramoto, sicer ne po lastni krivdi, še nisem bral, kjer Stefan Bratina pripoveduje svojo zgodbo, da je „med zvezdami ugledal žerski obraz“ itd. In pristavil je vznevoljen: „zapisal sem tiste besede tja, da bodo bolj razumljive.“ Zakaj in kako — saj je pot Bratine v noč pozabljenih — vkljub mojim usiljivim in radovednim vprašanjem ni hotel povedati.

Takoj drugo jutro sem kupil „Voljo in moč“, kjer sem našel gori navedene besede, ki sem jih pozneje prepisal na naslovno stran „Lepe Vide“. S temi besedami in s temno izraženo zgodovino v „cukrarni“ sem sledil „roži čudotvorni“ — in marsikaj se je zjasnilo v moji duši. „Zjasnilo?“ Ne vem, če je to pravi izraz za moje umevanje „Lepe Vide“. Ko sem izražal Cankarju, kako in kaj umevam, mi je skoraj jezno odgovoril: Fant, o teh rečeh se ne govori, čeprav se razumevali. Zadnja beseda je že utonila v globokem požirku „božje kapljice“. Od tedaj sem bil še bolj tih in nedostopen.

Nisem „človek, ki gre, da gre“, zato le nerad prinašam v javnost intimnosti, ki jih zaupam v najboljšem

slučaju le svojemu dnevniku. Ker pa sem očetu „Lepe Vide“ velik dolžnik, sem čutil dolžnost da povem to, kar sem ravno povedal. Naj bi služile te besede širši javnosti v boljše razumevanje „Lepe Vide“, v kateri je hotel naš veliki Cankar izraziti tragiko umetnikovega življenja...

Recenzija uprizoritve „Lepe Vide“ bi bila lahka stvar, če bi šlo samo za režijo, osobje, umetniško nadarjenost posameznih igralcev itd. Zunanjega efekta pa itak ne sme nihče pričakovati od „Lepe Vide“. Kdor ni prišel s čistim namenom in praznično dušo v gledališče, ta je pač videl scenerije in igralce, ni pa občutil niti trohice one umetniške lepote, ki je „spiritus agens“ takih umetnin na odru. Ložni posestniki so to čutili, zato so šli raje na baletni večer. Občinstvo v parterju, po večini izbrano in čustveno, pa je kolikortoliko slušilo, kaj se skriva za besedami in osebami na odru. Če je tega all onega „prevzela igra in melodija Cankarjeve besede, ki jo je govoril študent študentu“, še ni rečeno, da ga je prevzela tudi Cankarjeva — ideja, ki jo je napisal mislec mislecu.

Na odru so nastopili dijaki ljubljanskih srednjih šol, ki so dokazali,

da jim je za čisto lepoto nekaj več nego za mladostne fantazije. Igra je bila dobro naštudirana. Diletantstvo se je opazilo predvsem v govoru, ki je večkrat spominjalo na deklamiranje. Tudi je govoril ta in oni včasih prehitro, prehitro, nerazumljivo. Splošno pa zaslužijo vsi in vse toplo in odkritosrčno pohvalo. R. Žija je bila dobra in še precej primerna.

„Lepa Vida“ ni za oder, ker je vsaka idejna uprizoritev nemogoča. To dokazuje že njena konstrukcija. Zakaj je Cankar očrtal pozorišče, je uganka. Kdor zna živeti notranje življenje, naj gre v samoto in naj vzame s seboj „Lepe Vido“. V samoti in hrepenenju rojena, se pokaže „Lepa Vida“ le onkraj vsakdanjega življenja. „Sladak in rodovit bo v srcih spomin na ta črni dom hrepenenja...“

Slišal sem po i ri znauega našega pisatelja, ki je rekel tovarišu: Globoka filozofija tiči v njej. On jo je razumel in doživel, mi jo pa šele živimo...

Šel sem v tihno pomladno noč in „hrepenenje samo je ostalo, božji plamen šel je skozi noč“.

Nedin Sterad.

trgovskih nastavljenec. Zborovanje je bilo lepo obiskano. Tovariš Kralj iz Ljubljane, je navzočim na dolgo in široko razkladal veliki pomen organizacije za trgovskega nastavljenca. Slika bedo, v kateri se nahajajo sedaj, vzpodbuja k treznemu in neumornemu delu za organizacijo, da bomo mogli tudi mi doseči takšne uspehe, kot so jih zagrebški tovariši. Po njegovem govoru so izvolili navzoči iz svoje srede 10 članski odbor. — V odbor so bili poklicani naslednji gg. in gdč.: predsednik g. Sorman, podpredsednik g. Pammer, tajnik g. V. Kokalj, blagajnik g. Bouha; odborniki: gdč. König, g. Veršič, g. Šiško; pregledniki: gdč. Feigel, g. Pušnik, g. Krell. Novo izvoljeni predednik g. Sorman se po končanih volitvah zahvali v imenu cellega odbora, za izkazano zaupanje, ter zaključi zborovanje.

kr **Celje**. Med one, ki še vedno mislijo, da smo pod bivšo Avstrijo in da je še vedno „staatsprache deutsch“, spada tudi tukajšnja nemškutarska družba „Cillier Kolonialwarengesellschaft Union“, ki še vedno uraduje v blaženi nemščini, zlasti kot razdelilnica sladkorja za celjski okraj, poverjena od okr. glavarstva. Vsi papiri, računi in brzojavi, ki jih pošilja kmetским občinam in aprovizacijam so izključno nemški. Čudimo se, da gospodarski urad okr. glavarstva to mino prenaša, menda mu ni znano, da je uradni jezik v vseh uradnih slovenski. Večina občin in aprovizacij je sklenila, da od družbe dopisov, ki ne bodo izključno slovenski, sploh ne bode sprejemala in jih bo z obratno pošto vrnila nazaj. Če ne vidijo gospodje Wogg in drugi družbe, da so sedaj v kraljestvu SHS in da je potrebno, da se temu položaju tudi prilagodijo, je najpametneje, da se preselijo v Nemško Avstrijo, ali pa da prostovoljno stopijo iz javnosti. Pričakujemo, da jih bo o tem primerno podučila tudi oblast.

kr **Verschönerungs-Verein mesta Celja** ima dne 19. maja v nemški hiši ob 19:30 zborovanje in nove volitve. Ker je to društvo zelo človekoljubno in ker moramo mi Slovenci, kot gospodarji mesta, tudi to društvo dobiti v svoji oblasti, se s tem prosimo slovensko občinstvo, da k temu zborovanju v polnem številu pride in da tako pri volitvah mi zmagamo.

kr **Vojnik pri Celju**. V našem dopisu glede hiralnice se je vrnila pomota. Upravitelj hiralnice je Nemeč — Freimuth, mož nevesč slovenskega jezika.

kr **Žalec**. Oblast je začasno za prla gostilno in žganjetoč znanemu Karlu Janiču. Ves čas vojske je bil ta mož naravnost strah za vse zavedne slovenske ljudi. Iz Celja je prinašal vedno najavtentičnejše vesti, ni bil patrijot srca, pač pa patrijot surove sile, razsajal je v svoji gostilni, kjer se je zbirala njega vredna skupina ljudi in hodil tudi v narodne gostilne ter tam divjal čez „Srbe“, ki jih treba pobiti in iztrebiti in z njimi vred vse tiste, ki s Srbi držijo. Ne maščevalnost temveč čisto pravicolubje zahteva, da se pri nas v Žalcu sedaj poiščejo in junaki in junakinje iz vojne dobe, ki so spravili občinski tajnika Mikusa v trimesečen zapor in spravljali z o vadbami slovenske ljudi iz Žalca na fronto. Danes ni več mogočnega pripadnika barona Becka in onih celjskih sodnikov, ki so z Janičem v St. Petru pri sladkem vincu posedali.

kr **Rogaška Slatina**. Naše lepo moderno letovišče se začneja oživljati. Preje smo imeli največ gostov iz severnih nemških krajev in iz sosednje Ogrske. Letos se oglašajo gostije od juga. Marsikomu je še neznan, kakšen lep kos zemlje je dobila naša država s tem zatišjem sredi prijaznih štajerskih gričev, kjer kipita iz zemlje sila in zdravje. Po štirih letih vojne si bo pač vsak privoščil počitka. Zato priporočamo naše zdravilišče vsem, ki si žele zdravja in počitka.

kr **Maribor**. K dopisu v Vašem cenjenem listu z dne 24. aprila „Narodni jezik“ bilo bi še pripomniti in blagovolite, ako dopustno, razglasiti: „Gospod Eduard Hribar, Mil. Verpflegs oberoffizial sploh ni oskrbnik — ampak

računski uradnik, bilo bi dobro, da se na merodajnih mestih preišče, kako pride Hribar do tega čina. Mariborčani smo bili mnenja, da ta človek že zdavnaj osrečuje Nemško Avstrijo zioroma blaženo Italijo, kamor ga je srce še pri preobratu tako vleklo. Karakteristično je, da je ta človek vsa sredstva podvzel, da se udinja prejšnji mariborski „Volkswehr“, kakor tudi na Dunaju nemški vojski, šele na vse zadnje, ko mu je vse drugo odpovedalo, se znajde pri nas in to na mestu, kamor spadajo celi ljudje. Ker ta človek ni samo Nejugoslovan, ampak tudi drugače kot že omenjeno pomembne preteklosti ne spada med nas.“

Velikanska brezposelnost v Trstu.

V Bologni, izhajajoči italijanski list „Il Resto del Carlino“ priobčuje o brezposelnosti v Trstu nastopno: Pristanišče, ki je dajalo leta 1914 do 10 000 delavcem dela, jih danes zaposluje le par stotin. Velika skladišča prista u so zaprta. Male mestne obiti, kjer je bilo poprej zaposlenih preko 20.000 delavcev, živijo danes klavrno življenje: skoro vse se nahajajo pred polomom. Trst ni še nikoli videl toliko brezposelnosti. Ravno v trenutku, ko bi se morale vse sile združiti k proizvodnji, popraviljanju in obnavljanju, je na tisoče in na tisoče delavcev obsojenih na prisiljeno brezdelje. Ravno ko bi trebalo započeti toliko in toliko javnih, skrajno potrebnih del, nedostajajo gradiva, nedostajajo sredstev mestni upravi. P. P.

Dnevne vesti.

dn „**Narodni Socijalist**“. Danes je izšla nova številka „Narodnega Socijalista“ z zanimivo in aktualno vsebino. „Narodni Socijalist“ stane 40 v in se dobi v vseh trafikah.

dn **Odgovornost za „Vojno Zvezo“** se nadaljuje vsled pomanjkanja prostora jutri.

dn **Zasluzena kazen**. „Nova Doba“ poroča, da so slovenski vojaki, ki so na koroški fronti pometali orožje iz rok, domov grede oropali več naših kmetov. Vse je dohitela zaslužena kazen — po prekem sodu.

dn **Pogreb poročnika Kvartiča**. Danes ob 16. je pogreb na koroški fronti padlega poročnika Kvartiča iz deželne bolnišnice na pokopališče sv. Križa. Truplo padlega boritelja za svobodo slov. Korotana so včeraj ob 11. dopoldne pripeljali iz Maribora v Ljubljano.

dn **Žrtve nemške brutalnosti**. Kakor znano, so se v dneh od 12. do 18. maja lanskega leta odigravali v Judenburgu tragični dogodki, katerih žrtve je postalo šest mož bivšega 17. pešpotka. Ljubljanski pešpotk namerava spomin teh žrtv drugi teden proslaviti na primerno slovesen način.

dn „**Sokol I**“. Bratje — sestri! Mili domovini žrtvoval je svoje najdražje — poklonil je mlado življenje — naš iskreni brat, utoren telovadec, Kvartič Milan. Njegov pogreb se vrši danes ob 16. iz deželne bolnišnice. Dolžnost bratskega članstva je, da v obilnem številu počasti poslednjo pot padlega brata-junaka. Zbiramo se ob pol 16. v društvenem lokalu. Slava narodnemu boritelju! Na zdaj! Odbor.

dn **Terorizem socijalnih demokratov** presega že vse meje. Obče znano je, kako strašno terorizirajo rdečkarji slovensko delavstvo. Kdor ni organiziran pri njih, zgubi službo, ga šikanirajo in preganjajo kakor v srednjem veku — inkvizitorji. Voditelji rdečkarjev pa hujskajo in hujskajo in njihove hujskarije gredo v klasje. Za danes na edemo le en primer. V cinkarni v Celju je delavec Orešnik že večkrat zaman silil delavca Koželja, naj pristopi k socijalno-demokratski stranki. Preteklo soboto pa ga je celo javno napadel, pokleknil mu na prsa in ga tako davil, da je revni fant obolel in še zdaj ne more glasno govoriti. Stvar se je predala državnemu pravdnštvu.

dn **V pomoč Korošcem!** Osr. zavarovalni oddelček za Slovenijo zaklada za vojne vdove in sirote v Ljubljani, je dal vso svojo razsežno organizacijo deželni vladi brezplačno na razpolago z namenom, da se nabirajo prispevki za koroške begunce in da organi te organizacije gredo v vsem na roko nesrečnim družinam.

dn **Begunci!** Ne zamudite begunskega sestanka, ki se bo vršil v nedeljo, dne 18. t. m. ob 10. uri, v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. Obravnavala se bodo zelo važna begunska vprašanja. Sestanek sklicuje begunski sosvet.

dn **Nemški zdravniki** na Spod. Štajerskem se niso odzvali vpoklicu v vojaško službovanje. Če nočejo ti gospodje, ki živijo od našega denarja, služiti naši domovini, naj se kratkoma izzenejo v Nemško Avstrijo.

dn **Več previdnosti**. Grof Barbo ml., katerega so sprejeli v jugoslov. armado, služi v Radgoni. Neverjetno, toda resnično!

dn **Zaspana Ljubljana**. V Celju so prekrstili vsa avstrijskantska nemška ulična imena v izrecno narodnojugoslovanska, kakor: kralja Petra cesta, Strossmajerjeva ulica, Zrinsko Frankopanska, ulica Matije Gubca, Vodnikova, Aškerčeva, Gregorčičeva ulica, Cankarjeva cesta itd. Razveseljivo je, da prednjači in daje vzgled nekdanj zloglasno nemčursko gnezdo naši beli napredni recite nazadnjaški Ljubljani. Čestitamo Vam Celjani k temu činu in Vas — zavidamo.

dn **Švicar nam častita k svobodi**. Prejeli smo sledeče: Še za svojega študiranja na Dunaju sem se seznanil s kolegom Francozom, ki je prišel iz rodne Ženeve poslušat za enletni semester mojo stroko filozofske fakultete. Prijazni Švicar je usiljive nemške kolege kmalu popustil in se približal meni bolj osamljenem Slovincu. Saj je poznal slovensko ljudstvo in Slovenijo boljše od vsakega Dunajčana, kajti že kot gimnazijec je spremljal svojega očeta, profesorja ženevske univerze predvsem po našem Krasu in iz svoje fotografске umetnosti priložil učenemu očetovemu delu o našem Krasu celo vrsto jako krasnih slik, kakor jih v domači literaturi še nisem videl. Pokazal je tudi veliko zanimanje in umevanje našega obmejnega trpljenja in z velikim veseljem sem mu oddal vsak boljši informativen članek iz slovenskih dnevnikov, da jih je pošiljal v Ženevo očetu, ki je zmožen hrvaščine. Zdej po končani vojni pa me franco-ki kolega zopet preseneti v nemško in francosko pisano dopisnico, ki mi v njej med drugim piše: Mnogokrat sem ob srečnih dogodkih, ki so prinesli Vašim slovenskim pokrajinam tako zaželjeno svobodo, mislil na Vašo osebo. Rad bi vedel, če ste še živi in zdravi, da Vam pošljem ob vstajenju Vaše domovine svoje tople častitke in srčna voščila.

dn **Naša pasja ponižnost napram nemški indolenci** že rodi sardove in te najslabše vrste. Tevtonski duh se je zadnje dni dvignil v blažen nivo, izza prvih časov svetovne vojne. Njih nesramnost je že dosegla tak višek, da si upajo celo v osrčju Slovenije javno priznati, kot najvišjo oblast le Nemško Avstrijo, ali pa Italijo, nas pa nikdar. To je naša dobrota in koncilijantnost. Ko pa te Švaba rabi, da mu pomaga pri oblaščih, se ti to pleme zviija in zabjuje ter sveto dokazuje da „mein Vater (ali Mutter) war auch ein Slovene“ ter prosi naj se to in ono upošteva in — boches jo doseže gotovo v vseh zadevah. To je naša pregreha, katero javno zahsmehujemo. In kedo naj bi drugi nasčuval brezdeljne koroške tolpe na našo svetlo posest, kot to vandalsko pleme, ki se klati in potika po naši domovini ter hujska in se potuhajeno vozi dan na dan preko meje in nazaj! Vsaki kulturi, humaniteti in mednarodnemu pravu protivna zverinstva v Korotanu naj nas uče neizprosne, trde, jeklene metode. Nemca v Jugoslaviji pa takoj pod policijsko nadzorstvo!

dn **Vojnim invalidom**. Komisija za preskrbo vračajočih se vojniki je sklenila, da izkoristi za vojne invalide obstoječe topliške in kopališke naprave v: Rogaški Slatini (za bolne na ledvicah, sladkesečnosti, črevesnih katarjih) in Dolenjskih Toplicah (za revmatizem, posledice ran in zlomljenja kosti). Vrhtega se priredi grad Golnik za lahko bolne na pljučih in kirurško tuberkulozo. Invalidi, katere žele priti v eno teh zdravilišč, se imajo do 25. maja s prošnjo javiti pri okrajnem glavarstvu svojega bivališča, da se tam zdravniško preiščejo.

dn **Kje je sladkor?** Tri mesece že nismo dobili v kamniškem okraju sladkorja. Kaj je vzrok? Pa ne da bi šel v Gradec in Trst kakor pri Zucker-Unionu v Celju ali verižnikom kakor pri social-demokratski „Vojni Zvezi“ v Ljubljani.

dn **Državno posojilo**. Pri ljub. podružnici „Splošne prometne banke“ je podpisalo 14 oseb 132.000 K 4% drž. posojila.

dn **Nekaj več smisla za javno snago** pričakovati bi bilo od mestnega prebivalstva. Posebno v letošnji pomladi opaziti je po celem mestu, da hišni gospodarji in posestniki vrtov nesnago in plevel odkladajo na ceste in javne prostore. Občinstvo se opozarja na stroge predpise cestno-policijskega reda, v to poklicana oblast pa, da proti takim, ki brezvestno onesnažujejo javne prostore in ceste in na ta način kršijo postavo, postopa z vso strogostjo.

dn **Trboveljska premokopna družba** je principiarno sklenila, da preloži svoj sedež z Dunaja v Ljubljano.

dn **Še stanovanjska mizerija**. Reklamo se je, da se bo v stanovanjskem vprašanju v vsakem oziru radikalno postopalo. Poglejmo n. pr. nekatere naše gospode. — Ali je pametno, da ima orožništvo zase dve najljepši zasebni hiši s 14 stanovanji v najemu? Zakaj imamo tako velike vojašnice v Ljubljani? Je pa v Ljubljani še dosti gospode, posebno nemške, ki ima na razpolago več sob kot jih potrebuje. Radovedni smo, če ima Lukmann na Erjavčevi cesti res celih 12 sob sam zase? Razni židovski zastopniki naj se takoj izženejo iz Ljubljane, njihova mesta lahko zasedejo domačini, ako je to potrebno. Kaj pa je z ono staro hišo zraven „Narodnega doma“ ali bi se ne dala preurediti vsaj za silo, da bi bila porabna? SHS. posredovalnica za brezposelne si je izbrala na Erjavčevi cesti kar dva lokala, zakaj v tako velikem obsegu. Ako je prejšni manjši lokal zadostoval, zakaj ne bi bili še en čas skromni. Gospoda za nobleso sedaj ni časa in ne denarja! Tudi pisarna za vračajoče se „kranjske“ vojake ima v isti hiši svoj poseben lokal, ali ne bi mogla iti v kakšno vojašnico. Trgovina in obrt se bo začela z vso naglico razvijati, kam bodo pa šli vsi ti trgovci in obrtniki ako vse pripravne lokale zasedejo razne državne pisarne.

Tovarna za kemične barve se ustanovi v Osijeku.

dn **Stajerska nemška velposestva** zaplenjena. Pokrajinska vlada za Slovenijo je stavila več veleposestev v gorenjeradgouskem okraju pod drž. nadzorstvo.

dn **Za koroške begunce** so darovali: Prof. dr. Ivan Svetina 20 K; Jurj Pevec 40 K; Alojz Huter, Sv. Trojica 100 K; Stefan Rihar, Dob. 30 K; Iv. Ogrin, Laverca. 100 K; Neimenovan, Skofja Loka 20 K; Lovro Marolt, Rludenca 72 K; Maks Fock, Hranj 50 K; Dr. A. Levičnik, Ljubljana, 40 K; Prof. Gasparin Maribor, 40 K; Franc Remšar, Češnjica 200 K; Zadruga za vnočevanje, Češnjica 1000 K; Ana Leskovec, Skofja Loka 15 K; Ferdo Palovec, zobotehnik, 20 K; Župni urad, Dramlje 39 K; Antonija Kavčič, St. Jurij ob j. ž. 25 K; Župni urad Umberg, Pluj, 25 K; I. Langus, Šoštanj 40 K; Skupaj 1876 K. Srčne zahvale vsem rodoljubnim darovalcem Odbor koroškim beguncem.

Pod plaščem demokracije

se ne sme skrivati noben hujšak več. Svoboda se ne zida s tem, da ima vsak bojševik pravico metati bakljo v slamnato streho — tako je pisal „Slov. Narod“ še pred par dnevi, zdaj pa časopisju JDS in VLS gnil kompromis ne dopušča, da bi pokazalo na protinarodno in protidržavno početje nemških rdečkarjev. Kdor vidi, da hudodelec meče bakljo v slamnato streho, a se ne gane temveč molči, je sokrivec. Slovensko ljudstvo si bo zapomnilo krivice in tudi — sokrvice.

Društvene vesti.

dr Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani ima v nedeljo, 18. maja dopoldne ob pol 10. v verandi hotela Union svoj redni občni zbor, h kateremu se vsi hišni posestniki in posestnice ponovno vabijo. Obisk je potreben, da podkrepimo s tem našo organizacijo in ji pridobimo ugleda pri oblastih. Z udeležbo na občnem zboru člani tudi dokažejo, da so vsaj pripravljeni sodelovati v interesu splošnosti in s tem priznajo požrtvovalnost društvenega odbora, ki jim bode podal natančno letno poročilo o vsem svojem delovanju. Občni zbor naj pokaže solidarnost in stanovsko zavest hišnih posestnikov in naj bode pravo mesto, kjer vsak posestnik lahko govori.

dr Društvo jugoslovanskih poštних uslužbencev si je na ustanovnem občnem zboru, 6. maja t. l. izvolilo sledeče odbornike: predsednik oficijal Hinko Šiško, podpredsednik: poduradnik Bavcon Andrej, aspirantka Roza Meglič, pristav Šetina Julij.

dr Podružnica čebelarstva društva na Bledu, priredi v nedeljo, 18. majnika ob 16. uri, v restavracijskih prostorih Ljod na Bledu (Rečica), veselico s koncertom. Prijatelji čebelarstva se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo.

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče.

17. maja, sobota, ob pol 15. „Krojaček junaček“, za B/52. — Ob 20. „Nelly Rozier“, za znižane cene, izv. abon.

18. maja, nedelja, ob pol 15. „Veriga“, za znižane cene, izv. abon. — Ob 20. „Moj bebi“, za C/51.

19. maja, ponedeljek, ob 20. „Smrt majke Jugovičev“, za A/54.

20. maja, torek, zaprto.

21. maja, sredo, ob 20. „Revolucijska svatba“, zniž. cene, izv. abon.

Operno gledališče.

17. maja, sobota, ob 19. „Baletni večer“, za C/53.

18. maja, nedelja, ob 20. „Prodana nevesta“, izv. abon.

19. maja, ponedeljek, zaprto.

20. maja, torek, ob 20. „Mme. Favart“, za A/56.

21. maja, sredo, ob 20. „Bajaci“, „Evelina“, za B/55.

Iz gledališke pisarne. V nedeljo, dne 18. maja, nastopi na tukajšnjem odru kot gost, bivši član tržaške slovenske opere basist g. Emil Rumpel, v operi „Prodana nevesta“ v vlogi mešetarja Kecalja. — Ker se je bolezen gdč. Skalske postabala, je vprizoritev napovedane operetne premijere „Mme Favart“, nemogoča. Kupljeni listiki za to predstavo veljajo za torek 20. maja, za isto predstavo. Namesto zgornje operete, je danes ob 19. uri „Baletni večer“, za C/53.

Kulturni pregled.

kl Ljubljanski zvon. Ker sta odšla Oton Župančič in Milan Pugej na daljši dopust, je prevzel s peto številko uredništvo lista znani literarni kritik Dr. Glonar. Naročniki na letošnji letnik Ljub. Zvona se nekaj časa še sprejemajo, ker so še vse leto izišle številke na razpolago. Naroča se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6. Celoletna naročnina znaša 30 K. Slovencem v zasedenem ozemlju, ki so naročeni na Ljub. Zvon, naznanja upravništvo, da so prihranjene zanje vse letošnje številke.

kl Pevsko društvo „Ljub. Zvon“ nas je s svojim sinočnjim koncertom v Nar. domu zopet prav prijetno iznenadilo. To velja predvsem o pevskih točkah okteta in mešanega, posebno pa moškega zbora, ki je tudi v tenorski skupini pokazal toliko enotnosti in fine ubranosti z ostalim zborom, kakor jo je pri današnjih razmerah težko doseči. Vsa za luga za to gre pač večjemu pevovodji, organizatorju g. Z. Prelovcu. Največ aplavza pa je žel nastop komornega kvarteta z novo umetniško in glasbeno osebnostjo g. Škerjancem na čelu.

kl Umetnostna razstava v paviljonu R. Jakopča se otvori koncem tega meseca. Razdeljena bo na dva dela. Moderni oddelek vsebuje po večini proizvode mlajših, slovenski javnosti še malo znanih jugoslovanskih umetnikov. — Poseben oddelek pa je namenjen starejšim umetnikom iz domačih zbirk.

kl Razstava jugoslov. umetnin na Angleškem. V Brightonu na Angleškem so razstavili jugosl. umetniki svoja dela. Razstava je pod pokroviteljstvom regenta Aleksandra in ministra Jovan Jovanovića v Londonu. Svoja dela so razstavili umetniki Meštović, Rosand, Rački in Krizman, skupno 52 umetnin, in N. Marjanovič 71 vojnih fotografij. Angleški krogi se jako zanimajo za to razstavo in je večina umetnin že prodana. Razstava ostane odprta do 10. junija t. l.

kl Štiristoletnica smrti Leonarda da Vinci. 2. maja je preteklo 400 let, odkar je umrl veliki slikar, arhitekt in kipar Leonardo da Vinci, katerega največja zasluga je, da je

dal risbam gotovo anatomske podlage in ki je prvi slikal materijo v svetlobi. Mojster „Zadnje večerje“ in „Mona Lisa“ je ustvaril v umetnosti novo dobo renesanse. Ruski pisatelj Merežkovski je napisal posebno knjigo Leonardu.

kl F. M. Dostojevskij, Besi. Roman v treh delih. Prva kar je izdala Tiskovna zadruga krasen prevod enega največjih svetovnih romanov: Dostojevskega Besi. Baš v današnjih časih je to delo velike važnosti, kajti kdor hoče razumeti današnjo rusko revolucijo, ta mora čitati Besi. V Besih nam odkriva Dostojevski življenje ruske družbe v sedemdesetih letih. Ta generacija je predhodnica današnje revolucionarne. Besi je preložil Vladimir Levstik. Njegov prevod je lepši in popolnejši od marsikaterega prevoda velikih narodov. Besi, ki so izšli v dveh zvezkih, slovenski inteligenci najtopleje priporočamo. Prvi zvezek velja 16 K, drugi 14 K, po pošti 80 v več. Oba zvezka skupaj se naročata pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Najnovejše vesti.

Boji na severni meji.

Št. Janž zopet osvojen.

Ljubljana, 16. maja. LDU poroča opoldne iz uradnega vira: Naše predstraže so zavzele brez boja Št. Janž pri Spod. Dravogradu; sicer položaj neizpremenjen.

Usoda ujetih jugosl. častnikov.

Iz Celovca poročajo uradno: Kapetan Rudolf Badiura, nadporočnik Dušan Rybač in praporščak Verhovnik (?) so ujeti in zdravi. Padli so kapetan Razlag, nadpor. Malgaj in dva častnika od čet, ki so napadle Tinje.

Naše obmejno vprašanje.

Meje med Jugoslavijo in Italijo še nedoločene. — Brezuspješna pogajanja glede Reke in Jadrana. — Reka podrejena italijanski nadoblasti.

LDU Lyon, 16. maja. (Brezlično.) V Versaillesu se nadaljuje oficijelni in poloficijelni pogovori o Reki in Jadrana. Doslej še ni znano ničesar o kakem konkretnem rezultatu. — Posebna angleško-francosko-italijanska komisija se peča s kolonialnimi kompezacijami, ki jih ima dobiti Italija v zmislu londonske pogodbe. — Kakor poroča „Echo de Paris“, v mirovni pogodbi z Ogrsko ni nikakega govora o usodi ali pripadnosti Reke. Ogrska mora samo izjaviti, da se odpove ozemlju ob obrežju Adrije. Meje med Italijo in Jugoslavijo se bodo določile pozneje. Na ta način se bo spor med Italijo in Jugoslavijo polagoma polegel, ker bo razvoj dogodkov sam prišel rešitev.

LDU Pariz, 15. maja. (Dun. KU) Agence Havas poroča: Pogajanja o Reki so se pričela in ni izključeno, da bo Reka podrejena italijanski nadoblasti, dočim bo dobilo pristanke posebno upravo, bodisi da ga bo upravljala Hrvatska ali pa, da se bo upravljalo samo. Wilson stoji neomajano na svojem dosedanem stališču. Anglija in Francija si prizadevata na vse načine, najti pot do sporazumne rešitve.

Starčevićanci in Slovenska ljudska Stranka.

Zagreba, 16. maja. (Izv. por.) Kakor zatrjujejo v političnih krogih, je odstopil dr. Pavelič od mesta predsednika starčevićanske stranke in Narodnega kluba vsied tega, ker je uvidel, da ne uživa popolnega zaupanja svojih pristašev. V podučenihi krogih zatrjujejo, da je iskati povod za odstop v osebnem nasprotju med dr. Paveličem in dr. Korošcem in je bilo baje to nasprotje glavna ovira za združitev Starčevićeve stranke s Slovensko ljudsranko. Dr. Pavelič se namerava za vedno odtegniti aktivnemu političnemu delovanju.

Program nove politične skupine na Hrvaškem.

Zagreb, 16. maja. (Izv. poroč.) Današnji „Hrvat“, ki je prvič izšel kot skupno glasilo separatističnih strank, razvija na uvodnem mestu program, ki poudarja med drugim, da hoče delovati za tem, da zavlada v novi jugoslovanski državi nepokvarjena demokracija z enakopravnostjo vseh državljanov in socialno pravičnostjo. V nadaljnjem članku ostro kritizira dosedanje delovanje osrednje vlade, ki hoče ustvariti državo na povsem napačni podlagi. Članek obtožuje vlado, da je tudi ona v veliki meri kriva nezaupanja, ki se razširja po mnogih krajih zlasti med nižjimi sloji do naše nove države. Vlada ni pokazala niti sposobnosti, niti volje, da bi se lotila resnega in stvarnega dela na gospodarskem, prometnem in finančnem polju, tako da vlada danes v vprašanih agrarne reforme, denarne valute in prometa popolen kaos. Nar. predstavništvo ne more delati, ker mu vlada ne predloži izdelanih načrtov. — „Hrvat“ poudarja, da bo glavna naloga nove politične skupine v bližnji bodočnosti ta, da pritiska na vlado in Narodno predstavništvo, da že vendar enkrat prično s stvarnim delom.

Jugoslovanski sokolski sabor.

Belgrad, 16. maja. (Izv. por.) „Jugoslovanski sokolski savez“ v Belgradu sporoča, da se bo velik sokolski sabor od 28. do 30. junija vršil v Novem sadu in ne v Belgradu, kakor je bilo prvotno sklenjeno. Po saboru bodo priredili skupen izlet po Donavi navzdol v jugoslovansko prestolnico. Za vse sokolske izletnike bodo pripravljene naravnost izredne ugodnosti.

Diplomatična ekspozitura Nemške Avstrije v Zagrebu.

Zagreb, 16. maja. (Izv. por.) Ministrstvo notranjih zadev je sporočilo zagrebški zemaljski vladi, da se osnuje v Zagrebu nemško-avstrijska diplomatska ekspozitura, slično kakor je že osnovana v Ljubljani.

Ententine čete zasedle Petrograd.

LDU Moravska Ostrova, 15. maja. (DKU) List „Warszawskoje Svobodnoje Slovo“ poroča: Predsednik francoske misije je sporočil, da je bil na ukaz angleškega vrhovnega armadnega poveljništva zaseden Petrograd in da je to zavetje v zvezi z vojaškimi operacijami v severni Rusiji. Padee Petrograda se smatra za velicpomemben dogodek, ki bo močno vplival na nadaljnji potek dogodkov.

Izročitev mirovne pogodbe Nemški Avstriji.

LDU Pariz, 15. maja. (DKU — Brezlično.) Kakor poroča „Petit Parisien“, bo besedilo mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo izročeno nemško-

avstrijskim delegatom šele sredi prihodnjega tedna. — Pogodba bo baje zelo obsežna.

Burni prizori v Narodnem predstavništvu.

Spor med demokrati in radikalci. — Ministrska kriza na vidiku.

Belgrad, 16. maja. (Izv. poroč.) V včerajšnji seji Narodnega predstavništva je došlo do težkih nemirov in mučnih prizorov, ki spominjajo na nekdanje prizore v hrvaškem saboru ali v dunajskem parlamentu. Radikalci so dvignili velikanski hrušč in trušč, krik in vik proti izvajanju demokratskih govornikov, ki so pobijali argumente radikalcev za opravičenje njih postopanja v vprašanju vojvodinskih mandatov. Došlo je do strastnih medklic in prekanj. V ostrem tonu je moral predsednik zavrniti radikalce in jih posvariti, da se drže poslovnika in spoštujejo čast parlamenta. Radikalci se niso dali utolažiti in so dalje demonstriali. Predsednik je moral sejo prekiniti in spor se je prenesel v kuluarje. Ko se je vihar potegel, podal je zastopnik dr. Šimrak v imenu jugoslovanskega kluba izjavo, da se ne udeležijo glasovanja glede spornih vojvodinskih mandatov. V parlamentarnih krogih smatrajo to postopanje za dokaz, da skuša dr. Koroščeva skupina za vsak slučaj ohraniti svobodne roke na vse strani.

Belgrad, 16. maja. (Izv. poroč.) Izida današnjega glasovanja glede vojvodinskih mandatov pričakujejo z veliko napetostjo. Spor med demokrati in radikalci se je tako poostiril, da se zamore računati z ministrsko krizo.

Današnja seja. — Zmaga demokratov.

Belgrad, 16. maja. (Izv. por.) Današnja seja Narodnega predstavništva je ob 16. otvoril podpredsednik dr. Ribar. Seja je bila razmeroma dobro obiskana. Z nervozno napetostjo so pričakovali izid glasovanja glede razveljavljanja treh mandatov iz Vojvodine. Glasovanje je bilo poimensko. — Izid je bil sledeči: Za razveljavljanje je glasovalo 86 poslancev, proti pa 58 poslancev. Člani jugoslovanskega kluba so se glasovanja vzdržali. Rezultat so demokrati pozdravili s ploskanjem.

Nova protiboljševiška vlada na Ogrskem.

Sedež vlade v Aradu.

LDU Dunaj, 16. maja. (Dun. KU) Listi javljajo iz Arada: V Aradu se je 12. t. m. pod predsedništvom Mihaela Karolyija in grofa Julija Karolyija sestavila nova protivladna. Ministrstvo za zunanje stvari je prevzel baron Julij Bornemisza, vojno ministrstvo general Szabo, druge portfelje pa so prevzele aradske osebnosti. Nova vlada označuje kot svojo glavno nalogo, da vpostavi red in mir. V manifestu povdarja nova vlada, da je ententa obveščena o njuni sestavi.

Nemška Avstrija in vojna odškodnina.

LDU Berlin, 16. maja. (DKU) „B. Z. am Mittag“ poroča: Kakor se more posneti iz uvodnega članka v „Tempsu“, bo morala Nemška Avstrija plačati Italiji vojno odškodnino in bodo morali tudi Čehoslovaki prevzeti primeren del avstrijskih vojnih dolgov.

LDU Amsterdam, 15. maja. (DKU) „Times“ javljajo v svojem uvodnem članku z dne 13. maja, da se mora Avstriji onemogočiti ponovitev takih zločinov, kot je krivda na svetovni vojni, in da mora Avstrija plačati tako visoko vojno odškodnino, kakršno ji omogočajo njena sredstva in njeni finančni viri. — Na drugi strani je bila pa take temeljito porazena, in ima tako bore malo možnosti, povzdigniti se zopet na stališče velicse, da se mora z njo postopati mieljeje, kar bi bilo seveda napram Nemčiji zelo neumestno.

Slovenci sprejmite odprtih rok nesrečne koroške begunce. Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze.

Dopis iz Idrije.

Razmere, v katerih mora živeti prebivalstvo idrijskega okraja, postajajo od dne do dne neznošnejše. Italijani se obnašajo, kakor da bi bili oni res že gospodarji in nočejo o kaki izgremenbi na mirovni konferenci ničesar slišati. Vedejo se vedno le kot zmagovalci nad staro Avstrijo. V tem oziru so laški oficirji naivno smešni. Priprosti vojak pa je še danes mnenja, da ga je njegovo junaštvo privedlo v naše kraje.

Najbolj obžalovanja vredna v zasedenem ozemlju je zavedna slovenska inteligenca, v prvi vrsti učitelji in uradniki. Vedno in povsod ji vsiljujejo italijansko, vse odredbe izdajajo v laškem jeziku. Kdor se jim ne uda, ga odpuste in internirajo, družino pa postavijo na cesto. Časniki se silno trudijo, da bi si pridobili naklonjenost takozvanih boljših krogov, ti se pa izogibljajo njihove družbe in nihče noče z njimi občeovati. Dobro vedo, da jih le ti sovražijo, zato pa so tudi vsi osumljeni, da rujejo proti njim. Preiskavi in groženj ni ne konca ne kraja. Ne v krčmi, ne na cesti si ne upajo glasno govoriti, ker jih vedno zasledujejo. Nihče ne sme zapustiti mesta brez legitimacije.

Priprosti ljudstvo se je sicer deloma živelo v svojo usodo, vendar vse že komaj čaka, da odide sovražnik tujerodec iz naših krajev. Italijani se na vse načine trudijo pridobiti si simpatije ljudstva. Ustanavljajo ljudske kuhinje za revno prebivalstvo in šolsko mladino, po vojaških kantinah prodajajo živila, vino in drugo blago po razmeroma nizkih cenah. Značilno pa je, kar je rekel neki italijanski časnik: „Vaše ljudstvo je silno ne-hvaležno; naš narod doma strada, vam pa smo pripeljali toliko živeža, da imate vsega v izobilju, a navzlic temu nas ne marate.“

Znano je, kako slaba je bila avstrijska uprava, tako slabo kot je italijanska uprava, je ni na vsem božjem svetu. Idrijski rudnik je dajal stari Avstriji povprečno en milijon kron čistega letnega dobička. Italijani pa imajo v tej kratki dobi že 2 milijona deficita. Premoga za rudniški obrat so obljubili toliko, da so bili uradniki v skrbeh, kje bodo hranili take ogromne množine. Pripeljali so ga pa tako malo, da komaj zadostuje za vsakdanje potrebe. Če bi Italijani obdržali naše mesto, bo naš, nekdanj tako slavni rudnik, v kratkem času izgubil svoje dobro ime in naše starodavno mesto bo kmalu propadlo.

O preganjanju naših ljudi bi se dale napisati debele knjige. Pred kratkim je mlad fant vzel na cesti za šalo malo slovensko kokardo iz žepa ter jo pokazal svojemu tovarišu. Laški vojak ga je videl in ga je naznanil. Takoj so oba fanta uklenili in odpeljali v Trst, ter so ju kaznovali z enomesečno težko ječo. Sploh so vse ječe v Trstu polne naših ljudi, ki imajo le en greh na sebi — da so Slovenci.

Kdo je pripravljaj vojno?

(Razkritja o vzrokih vojne v čehoslovaški narodni skupščini.)

Praga, 15. maja.

Narodna skupščina je pričela debato o ekspoziciji finančnega ministra glede proračuna. Prvi govornik poslanec dr. Vesely je izjavil: Številke proračuna ne zbujaajo prijetnih vtisov, toda slika gospodarskega življenja je približno prava. Govornik dvomi, ali je pravično, da proračun govori o likvidaciji Avstrije. Likvidacija stoni na skupnosti imetja in dolgov in bi pomenila, da hočemo plačati dolgove Avstrije, in sicer tudi vojne dolgove. Stališče Čehoslovakov mora biti, da bo ententa v svojem interesu zahtevala, da prevzamemo del avstrijskega državnega dolga, ki je v državah entente. Tako bodo Čehoslovaki zmanjšali izgube entente. Prevzeti likvidacijo vseh avstrijskih dolgov, bi bila napaka. Govornik želi, da se v Avstrijo pogaja samo kot s tako državo, ki se je proti Čehoslovaški državi vojskovala in ki je njen sovražnik.

Upanje, da bodo Čehoslovaki pri likvidaciji Avstrije dobili nekaj posebnega, je zelo majhno. Takoj po preobratu je bilo mogoče, dobiti veliko. Toda dunajska avstro-ogrska vlada je imetje raztrosila, tako, da ni ničesar več ostalo. Avstrija se mora na to opomniti, da je zakrivila vojno. Znano je, kdo je za vojno demonstriral in kdo jo je zahteval. Avstrija je glavni krivec vojne. Govornik opozarja na obiske bivšega cesarja Viljema v oktobru 1913 in januarju 1914 v Konopištu. Tam se je pripravljala vojna. Takrat je vsa Nemška Avstrija odobravalala vojne priprave. Zato je treba, da nosi posledice.

Govornik je nato poslanec Špaček, polkovnik čehoslovaške inozemske vojske, ki je izjavil: V imenu povratnikov in v imenu vseh političnih strank šlezjskega prebivalstva, zahtevam, najenergичnejšo podporo pri svoji zahtevi po priklonitvi vsega tešinskega ozemlja k čehoslovaški republiki. V imenu kluba čehoslovaške so-

cijalne demokratične stranke je izjavil, da smatra stranka za svojo dolžnost, sodelovati pri kritju deficita. Odgovornost za vojno ima Dunaj in mora zaradi tega prevzeti vse posledice. Našli so se dokumenti, ki še niso objavljeni. Toda čas ni več daleč, ko bodo na razpolago vsej javnosti. Po teh dokumentih sta si Budimpešta in Berlin želela vojno, samo nekaj časa kasneje. Dunaj pa ni hotel čakati. Dva dni po dogodku v Sarajevu so na Dunaju sklenili vojno. Trije narodi so aktivno delovali za vojno, in sicer Nemci, Madžari in Poljaki, ki so še pred vojno ustanovili svoje legije. Največji ponos teh narodov je bil, da so mogli bojevati se na strani Habsburžanov in Hohenzollerncev. (LDU)

Gospodarstvo.

g Češki trgovski muzej v Jugoslaviji. Čehoslovaška država namerava otvoriti velik trgovski muzej v Belgradu s podružnicami v Zagrebu, Ljubljani, Osijeku in Sarajevu. Na ta način naj bi se zblížala češka in jugoslovaška trgovina. Ravno tako je treba, da se ustanovi na čehoslovaškem jugoslovaški muzej.

g Prva jugoslovaška tovarna za svalčice in cigaretni papir v Karlovcu je začela s svojim delom.

g Blagovni promet z inozemstvom. Vsak uvoz in izvoz blaga v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je odvisen od uvoznega ozir. izvoznega dovoljenja pristojnih oblasti. Trgovci se zato opozarjajo, da si pravočasno preskrbijo taka dovoljenja, ker se bo odslej vsako blago zaplenilo, ki pride brez uvoznega dovoljenja v državo ali se hoče brez izvoznice izvoziti v inozemstvo. V Sloveniji daje uvozna in izvozna dovoljenja le „Centralna uprava za trgovski promet z inozemstvom v Beogradu, podružnica v Ljubljani“. Carinarne morajo zapleniti vsako blago, ki nima uvoznega dovoljenja.

g Uvoz piva. Ker so se razmere glede uvoza piva vsled upostavitve carinske meje in vsled razvoja domačih pivovarov bistveno izpremenile, se vabijo vsi isti, ki imajo v zalogi pivo nemško-avstrijskih pivovarov, da se udeležijo pogovora, ki se bo vršil v tej zadevi v torek dne 20. t. m. ob 9. uri v Deželnem dvorcu, v sobi št. 77.

g Italijanska in češka trgovina. „Resto del Carlino“ prinaša sledečo notico: Glede laških zahtev, ki naj bi jih konferenca sprejeta, izjavlja italijanski minister Crespi: „Italija želi na-

daljevati dobre stike, ki jih je vedno gojila s Srbijo, Poljsko in Čehoslovaško, katere tudi lahko računajo z njenim odkritosrčnim prijateljstvom. — Češko-Slovaška bo našla v Trstu res možnosti, da zagotovi svojemu blagu izhod na Jadran. Kar se tiče nove Ogrske, sem uverjen, da bodo potrebni gospodarski odnosi med obema deželama omogočili skladno medsebojno življenje; želimo ji dati vse prometne olajšave proti Reki. — Na vprašanje, ali bodo Italiji plačali odškodnino vsi narodi bivše Avstro-Ogrske, ali samo sedanji sovražniki, t. j. Nemci in Madžari, je Crespi izjavil, da se bo o tem vprašanju v kratkem razpravljalo na konferenci.

g Naše prvo državno posojilo.

Koncem meseca bo zaključeno podpisovanje našega prvega državnega posojila. Kakor poročajo iz različnih krajev domovine, je podpisovanje 4% državnih bonov napredovalo jako dobro. Zlasti mnogo so podpisali v Bački Baranji in Banatu, kar je razumljivo, ker prebiva tamkaj najpremožnejši živelj. Za temi deli naše države pa ne zaostajata mnogo Hrvatska in Slovenija, kakor ne ostali deli naše države. Nekaj pa se je opazilo, da so namreč gotovi krogi, ki so svoječasno podpisali velike vsote avstro-ogrskega vojnega posojila, podpisali sedaj le razmeroma majhne vsote našega državnega posojila, dasi gre sedaj za stvar, ki se gili od daleč ne more primerjati z varnostjo avstrijskih vojnih posojil. Zanimivo pa je, da so Nemci in Madžari, ki žive na našem državnem ozemlju, spoznali plodonosnost našega državnega posojila in podpisali lepe vsote 4% državnih bonov. Res je, da živi v našem kmetu še nezaupanje napram podpisovanju državnih posojil vsled slabe izkušnje, toda naše ljudstvo naj bo prepričano, da sedaj ne gre pri tem podpisovanju za pedajlsanje vojne in za podpiranje tuje države, pač pa za to, da podpremo svojo državo in ji damo potrebna sredstva.

Cene vinu na Hrvatskem so padle, ker so prodali Italijani veliko množino vina v Nemško Avstrijo, kamor so se do sedaj izvažala naša vina. Tako so ostale velike zaloge vina doma. Vsled tega tudi niso slovenski vinski trgovci prevzeli na Hrvatskem kupljenega vina, ki se je nato prodal na javni dražbi. Italijansko vino se bo odslej nvažalo tudi v Jugoslavijo potom Reke.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Pesek, Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Prodaja se:

Elegantna, dvovprezna kočija se proda. Naslov pove upravnistvo.

Proda se Valvazor, — komplektna izdaja in damska turistijska obleka. Ogleda se Gradisse 7/II. desno. 541

Vžigalnik na bencin in kamenčki so napredaj na drobno in debelo pri Fr. K. Kaiser puškar Schellenburgova ulica 6. 574 3-1

Čebule, popolnoma zdravo 50 K, malo izraščena 25 K za 100 kg z vrečami vred prosto na kolodvor Ljubljana dostavljeno. Izraščena, zdrava, za takojšnje porabo dobre, zastoni. Naročila na poštni predal št. 102 Ljubljana. 542

Lepa birmanška darila. Nikelnaste in srebrne ure z verižicami, uhani, zavratne verižice srebrne in zlate z obeski nudi Fr. Čuden Sin, nasproti glavne pošte v Ljubljani. 469

Karbidne svetilke na drobno in debelo razpoložljive po povzetju, komad po 30 K in 82 K, kakor tudi gorilnike vsake vrste. Tvrška Marjan Sumer, Konjice. 414

Kupi se:

Kupim hišo v Kolodvorski, Radeckega, Florjanski ulici ali Starem trgu, ki bi bila prpravna za lokal, da bi odprl dobro in pravilno

ljudsko kuhinjo. Ponudbe pod „kuhinja“ na upravo lista. 586 2-1

Kopim ali vzamem v najem takoj dobro idočo trgovino ali gostilno. Ponudbe pod „L. B.“ poštno ležeče, Radovljica, Gorenjsko. 573 5-1

Bosanske pisemske znamke! Vse izdaje od 1912 se kupijo. Ponudbe z navedbo množine in cene poslati na Rudolf Kokoschinegg, Maribor. 540

Vinske sode 50-500 l vsebine kupim. — Ponudbe na upravnistvo pod „Vinski sodi“. 585

Službe:

„CROATIA“ zavarovalna zadruga v Zagrebu. Glavno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani sprejme uradnika, ki je več zavarovalnih poslov. 585

Rabim k paru lepih konj izvirnega, zanesljivega in poštenega košjaža. Naslov v upravi. 583 2-1

Zidarje, tesarje in strežnike sprejme stavbenik Juri Ferenc v Trbovljah II. Stanovanje prosto. Hrana preskrbljena. 582 3-1

Zagar z večletno prakso, več brušenja žag, nadalje cirkularist se takoj sprejmeta Ponudbe na „poštni predal 54“, Ljubljana.

Pisarniška moč železniske stroke se sprejme. Naslov pove upravnistvo. 564

Krojaški pomočnik s plačo 1. razreda se sprejme takoj. Naslov v upravnistvu. 1080 3-1

Hotel intelligenten fant koroški begunec, bi se rad šel učiti trgovstva. Prosi da bi dobil stanovanje in vso preskrbo. Pisma na upr. pod „Učenec“. 560

Išče se 5 kočijažev za lastne konje za izvoz klad iz gozdov. Mesečna plača 250 kron, hrana in stanovanje. — Pismene prijave na „Hrvatska eskomptna banka, šumski odto, Zagreb. 547

Razno:

Iščem moško ali žensko osebo, ki bi mi bila v pomoč pri nakupu trgovine. Naslov pove uprava Jugoslavije. 544

Mlad zakonski par išče meblvano sobo z dvema posteljama s postrežbo ali tudi brez nje za takoj. Ponudbe pod šifro. A. B. na upravo lista. 680

Francoščino in italijansko poučuje izobražen gospod po Berlilovi metodi. Ponudbe na upravo lista pod „Pouk“. 577

Gizela draštva, vzajemne zavarovalnice na življenje in opremo nevest ravnateljstva na Dunaju ter podružnic v Gradcu in Trstu zastopstvo

in vplačilnica premij za celo Slovenijo se nahaja v Ljubljani Streljska ulica št. 22/l. Več glej Kr. SHS uradni list št. 81 od 26. aprila 1919.

Dopisovanje in ženitne ponudbe

Ženitna ponudba. Primerno stara, si iščem moža, ki je izurjen pek in ima veselje do gostilniške obrti in posestva na deželi. Dopisi s sliko, ki se vrne, naj se pošljejo pod „Tajnost št 578“ v teku osmih dni na upravo lista. 578

Ljudska posojilnica v Ljubljani,

Miklošičeva cesta št. 6 (v lastnem domu) obrestuje hranilne vloge po

2%.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostilnoš kron rezervnih zakladov. 659

Posojila se dovoljujejo po 4 do 5%.

Ljudska posojilnica stoji pod enposred. drž. nadzorstvom.

Pile žage orodje

za vse vrste priporoča ODON KOUTNY špeciálna trgovina jeklenine in tehničnih potrebščin Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 37.

Živo apno, zidno in strešno opeko

(vse v celih vagonih) fini mizarski lim (od 100 kg višje) ponuja Valentin Urbančič, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18 (nasproti liceju)

VINO

staro in novo, slivovko, rum itd. nudim po najnižjih cenah. Kupujem suhe gobe, dobre vreče. M. Rant, Kranj.

FRAN STRUPI

Celje, Graška cesta 8. Zaloga stekla, porcelana, svetilk, ogledal, okvirjev in raznovrstnih šip. Prevzemanje steklarskih del. 957

Karbid

v vsaki množini dobavlja Breznik & Fritsch trgovina z železino, Ljubljana, Sv. Petra cesta 17 od 1. 5. t. l. dalje se nahaja trgovina na Francovem nabrežju št. 1, poleg trgovine I. C. Mayer pri franciškanskem mostu. 991

Uradnik!

600 K honorarja protektorju, ki mi posreduje primerno uradniško mesto v boljši trgovski hiši. Prima spričevala. — Ponudbe na upravo lista pod „Inteligent“. 1103

V Ljubljani ali sploh na Slovenskem kupim ali vzamem v najem **gostilno ali trgovino.** Ponudbe na upravištvo pod „Koroški begunec“.

Išče se

izvežban strojik za Hrvaško; razumeti se mora na električne in druge tovarniške stroje za les, kakor tudi na žage. Ponudbe z navedbo dosedanje službe, za litevo plače in nastopim službe je poslati pod „Strojnik“ na upravo lista. 1098

Najboljše uspehe imajo oglasi v dnevuiku „Jugoslavija“!

Ako iščete službe, ali pa če imate kaj naprodaj oziroma hočete kaj kupiti ali zameniti tedaj inserirajte **v Jugoslaviji**

Ovojni papir

fin superior

bel in rujav, se prodaja.

Oddajo se le cele bale, oziroma role ali cel vagon. — Pisma pod „Ovojni papir“, Ljubljana, poštni predal 74.

Opozarjamo na brouro:

„Kod naj se potegne pravična meja med Jugoslavijo in Italijo?“

Spisal prof. F. Seidl. Z enim zemljevidom. Založil odsek za zasedeno ozemlje.

Cena 1 krono.

Dobiva se po knjigarnah, v upravništvih „Jugoslavije“ v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptuj in Novem mestu.

Brzobjavne droge

iz borovega, smrekovega, ličjovega in mecesnovega lesa, 6—13 m dolge, 14—20 cm na tenkem koncu, kupi v večji množini

Guido Rütgers, naprava za lesno impregniranje v Hočah p. Mariboru.

Naznanilo otvoritve gostilne.

Naznanjamo, da sem otvoril v Čamerikovi hiši Komenskega ulica šte. 26

GOSTILNO
ter se cenj. občinstvu za mnogobrojni obisk najtepleje priporočam. **Konrad Brezovšek.**

FOTO-ATELIJE „HELIOS“

Franc Jožefa cesta št. 5

v slovenskih rokah.

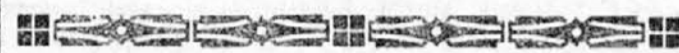
Prevezel Veličan Bešter, fotograf, ter se priporoča slavnemu občinstvu.

Iz svoje zaloge starin nudim in kupim podobe, pohištvo, bronaste izdelke, porcelanske izdelke, bakroreze, knjige, novce ter 4 zvezke Valvazorja I. izdaja iz leta 1689. 1011

Ivan Gyra,

Maribor, Tegethofova ul. 43-45.

Alfonz Breznik

učitelj „Glasbene Matice“ in edini strok. dežel. sodišče Ljubljana, Kongresni trg št. 15 (nasproti nunske cerkve). Največja in najsposobnejša tvarka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov strun in muzikallj. 1067

Slovenci!

Nezmerno pijančevanje je naša narodna sramota in poguba.

Poraza na Koroškem je v prvi vrsti krivo popivanje in nenravnost med vojaštvom.

Pijanci in nezmerni pivci so grobokopi naroda.

Kako se morete vendar pri tej narodni nesreči in vsestranski stiski še veseliti in razgrajati!

Sramota pijancem! Sramota tistim, ki iz umazane dobičkaželjnosti dajejo piti do pijanosti!

Če hočemo živeti, napovejmo na celi črti boj nezmernosti in vsej razuzdanosti! Če ne, uničili nas bodo naši sovražniki in uničili se bomo sami.

Izletniki na Bled!

Hotel Mangart na Bledu zopet otvorjen!

Vijudno naznanjam, da sem prevzel

hotel Mangart na Bledu

kjer bodem postregel cenj. gostom z dobro pijačo ter okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili. Za prenočitve in bivanje v seziji so na razpolago lepe sobe po zmernih cenah. — Priporočam se za mnogobrojni obisk z vsem spoštovanjem

M. Keržičnik

bivši dolgoletni restavratore v „Nar. domu“ v Ljubljani.

Rudolf Rus, Kranj

pripotoča svojo bogato

zalogo ur

briljantov, zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah. Postrežba točna in solidna.

Termalno-radioaktivno kopališče

Toplice pri Novem mestu,

železniška postaja Straža-Toplice

zdravi: revmatizem, protin, neuralgijo (ischias), exudate (ženske bolezni), posledice ran in zlomljenja kosti itd.

Sezija od 1. maja do 30. septembra.

Pojasnila daje brezplačno ravnateljstvo. 1030

Obvestilo!

Naznanjam p. n. slavnemu občinstvu, da sem svojo kolarsko obrt preselil z Rimske ceste šte. 11 v Trnovsko ulico šte. 25 ter se nadalje priporočam

Franc Pirš, kolarski mojster.

Pšenično moko

vseh vrst

in pšenične otrobi

nudi Prva Jugoslovanska zaloga vseh živil na debelo za Kranjsko v Ljubljani Ljudevit Jakovlić, Rimska cesta št. 19.

IVAN JAX in sin,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. — Vozenje poučuje brezplačno. 784

Pisalni stroji Adler.

Kolesa iz prvih tovarov Dürrkopp, — Styria, — Waffarad.

Ceniki zastoj in franko.

Gospodstvo naše Kosovo!

Dr. Bogumil Vošnjak:

Poglavje o stari slovenski demokraciji

Z epilogom dr. N. Županiča. — Iz angleščine preložil ing. V. Zupanc.

V Ljubljani 1919. — Natisnila in založila „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Cena 2 kroni.

Dr. Vošnjak, ki je živel ves čas vojske v inozemstvu, je informiral s tem spisom entente o našem koroškem vprašanju in pokazal, da smo bili Slovenci že od nekdanj demokracičen narod, ki si je sam volil svoje kneze. — Brošuro razširjajte med ljudstvo, v vsako slovensko družino, v vsako slovensko hišo. Šole, društva i. dr., ki naroče več izvodov, dobe na vsakih 10 izvodov po 1 izvod brezplačno. Koroška je bila naša že od nekdanj in mora biti tudi v bodoče!

„Narodna knjižnica“.

Snopič 1 in 2.

Valentina Vodnika

izbrani spisi.

Cena 3 kroae.

Natisnila in založila

Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Proslavimo spomin Valentina Vodnika s tem, da ga spoznamo!

Naročite takoj!

Spoznajmo Koroško — zavedajmo se svojih pravic do svoje zemlje!